

Regeringskansliet, Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över slutbetänkandet En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk (SOU 2025:93)

LI2025/01500

Sammanfattning

Länsstyrelsens sammanfattande förslag och bedömningar:

- Bygg vidare på de samverkansstrukturer som finns, som de regionala skogsprogrammen eller andra former av regionalt samarbete. Det borgar för hänsynstagande till de skilda förutsättningarna i olika län. Länsstyrelserna har i sin roll möjlighet att samordna staten regionalt i detta arbete.
- Länsstyrelsen bedömer att utredningens förslag, i och med att de till stor del är kortsiktiga och i vissa fall kan skapa osäkerhet, inte är till fördel för skogsnäringens långsiktiga utveckling. Länsstyrelsen ser att vissa av förslagen riskerar att skapa större osäkerhet hos markägare och mindre förutsägbarhet om vad som gäller vid områdesskydd.
- Insatser för skogsnäringen måste ta hänsyn till skillnaderna mellan olika kategorier skogsägare. Länsstyrelsen har ett stort antal privata och mindre skogsägare som har andra förutsättningar för och mål med sitt ägande än de större. Skogsägandet har ofta en nära koppling till lantbruket och landsbygdens utveckling.
- Skogen är en förnybar resurs med lång cykel, vilket gör att insatser som görs får effekt på lång sikt. De åtgärder som vidtas måste vara väl avvägda och ta hänsyn till riskerna.
- Resurser att genomföra rådgivning och andra insatser är en nyckelfråga, i synnerhet för Skogsstyrelsen. I grunden är

systemet är i sig gott och bristerna beror i hög grad på otillräckliga resurser.

Fördjupade synpunkter

Länsstyrelsen saknar djupare och bredare konsekvensanalyser till hur utredningens förslag kan gå i takt med de svenska miljömålen, den internationella konventionen för biologisk mångfald, fornlämningar och kulturmiljövärden, sociala värden och rennärningen i skogsmark (kap. 13). Detsamma gäller för EU-lagstiftning som exempelvis EU:s naturrestaureringsförordning, vattendirektivet, miljökvalitetsnormer och avskogningsförordningen. Länsstyrelsen anser att uppdraget att ta fram den aktuella utredningen brister i fråga om fokus på bevarande av naturvärden och främjande av ett ur naturvårdssynpunkt hållbart skogsbruk.

Viktiga klimatfrågor berörs inte

Utredningen har inte i tillräcklig utsträckning tagit upp klimatförändringens negativa påverkan på skogens hälsa och dess konsekvens i form av minskad kolinlagring. Länsstyrelsen efterlyser ett större fokus på klimatanpassning för att stärka skogens vitalitet och ekosystemens funktioner och därigenom skapa resiliens mot klimatbetingade störningar.

Negativa konsekvenser för biologisk mångfald

Utredningens förslag om bland annat gödsling (avsnitt 8.6) och främmande trädslag (avsnitten 1.1 och 1.4) kan få allvarliga konsekvenser för den biologiska mångfalden.

Viktig roll i beredskapsplaneringen

Länsstyrelsen delar utredningens uppfattning att skogsnärningen har en viktig roll för att klara en nationell eller internationell kris (avsnitt 3.3.1). Därför behöver näringen inkluderas i samhällets breda beredskapsplanering. Länsstyrelsen saknar dock en analys av konsekvenser av utredarens förslag kopplade till krisberedskap och försörjningstrygghet.

Jämställdhet

Länsstyrelsen saknar förslag kopplade till jämställdheten inom skogsnärningen.

Konsekvensanalysen

Analysen (avsnitt 13) skulle behöva fördjupas, särskilt vad gäller klimateffekter, liksom även känslighetsanalyser för olika omvärldspåverkan (se kommentarer på konsekvenskapitlet nedan). Det gäller även effekter för sysselsättning och regional utveckling.

Avsnitt 1 Författningsförslag

Länsstyrelsen tillstyrker förslag om:

- rätt till ersättning enligt skogsvårdslagen 19 § (avsnitt 1.1); det behöver säkerställas att ersättning enligt denna regel har en budget som regleras efter behov och omhändertas löpande i efterföljande budgetår för att markägare inte ska bli lidande.
- ändring i jaktlagen 4 § (avsnitt 1.2).

Länsstyrelsen föreslår att ändringen i 5 § punkten 9 förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (avsnitt 1.10) ska ha följande lydelse:

9. *medverka till att begränsa och förebygga skador av vilt.*

alternativt

9. *medverka till att begränsa och förebygga skador av vilt i skogen, på jordbruksmark och i trafiken.*

Länsstyrelsen avstyrker förslag om främmande trädslag (avsnitten 1.1 och 1.4).

Ändringen i miljöbalken 7 kap, 7 § (avsnitt 1.3) är olämplig, då det är oklart när den kan tillämpas samt att negativa konsekvenser för naturmiljön riskeras. Nuvarande möjligheter till upphävande av reservat bedöms som tillräckliga.

Förslaget om ändring av artskyddsförordningen (avsnitt 1.7) strider mot gällande EU-rätt.

Länsstyrelsen avstyrker införandet av skogsmarksskyddsområden (avsnitten 1.1, 1.3). De behov som finns kan mötas med utveckling av befintliga skyddsformer.

Angående biotopskyddsområden är det mer kostnadseffektivt att ta hand om de biotopskydd vi har genom att exempelvis utöka deras arealer så att skyddszoner i form av utvecklingsmark kan ingå så att

de blir långsiktigt hållbara i stället för att häva befintliga och försöka etablera nya.

Avsnitt 4 Synliggör skogens klimatnytta

Förslaget om ett nytt sätt att redovisa skogens klimatnytta avstyrks. De globala modellerna bör behållas för kontinuitet och säkerställa att beräkningar görs likartat mellan länderna.

Avsnitt 5 Ny syn på naturvårdsavsättningar och klimathänsyn

Den generella hänsyn som markägare uppmanas ta är inte tillräckliga för att skydda alla arter, särskilt EU-skyddade arter och känsliga fågelarter. Förslagen med ett utökat ansvar för markägare riskerar att leda till negativ påverkan på hotade, skyddade och störningskänsliga arter i skogsbruket och kan öka artskyddsbrott, främst på grund av det kräver betydande kunskaper. Om förslaget tas vidare, så behöver de kompletteras med myndighetsstöd till markägarna med underlag och rådgivning.

Länsstyrelsen instämmer med utredaren i förslaget som handlar om att ta fram en ambition avseende skötsel av de undantagna områdena.

Länsstyrelsen ställer sig positiv till att regeringen på lämpligt sätt upprättar en nationell förteckning över fågelarter vars populationer inte befinner sig på en tillfredsställande nivå (avsnitt 5.3).

Länsstyrelsen avstyrker förslagen om att ett beslut om att bilda ett naturreservat och ett biotopskyddsområde uttryckligen ska kunna upphävas (avsnitt 5.4). Formellt skydd av skog gör mest nytta när man skyddar värdekärnor samlade i värdetrakter. Länsstyrelsen ser även att förslaget skulle kunna innebära att anslag för skydd av skog i stället används för att skydda områden med lägre naturvärden.

Förslaget om ersättning vid förbud mot avverkning tillstyrks (avsnitt 5.5). Det bör kompletteras med medel för ersättning.

Avsnitt 6 Mer variationsrikt skogsbruk

Som ett led i ett variationsrikt skogsbruk för utredaren fram att det skulle vara fördelaktigt att tillåta markägaren bruka delar av sin fastighet mer intensivt, för att öka möjligheten att återskapa naturvärden och lämna mer hänsyn på andra arealer. Både

produktions- och miljövärden skulle värnas och gynnas av det. Det anser länsstyrelsen är ett intressant förslag att arbeta vidare kring. Den kräver dock ytterligare utredning innan det går att påbörja en intensivare skogsbruksmodell enligt utredningens förslag.

Länsstyrelsen instämmer i att det behövs mer kunskap om hyggesfria brukningsmetoder. Vi saknar dock förslag som skulle leda till att sådana metoder vann insteg.

Avsnitt 7 Ökad rådgivning

Länsstyrelsen är enig med utredaren i den problembild som beskrivs. Utvecklingen med minskad rådgivning är klart bekymmersam.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att rådgivning ska utgöra en betydelsefull del av Skogsstyrelsens kärnverksamhet (avsnitt 7.4). Länsstyrelsen bedömer att mer statlig rådgivning efterfrågas av skogsbrukets aktörer och kan göra reell skillnad i skogen för att nå skogsvårdslagens båda mål.

Även länsstyrelsen kan ses som en genomförandepart genom de regionala skogliga råd som föreslås med utgångspunkt i skogsprogrammen.

Avsnitt 8 Ökad skogsproduktion

Förslaget om främmande trädslag (avsnitt 8.3) avstyrks.

Länsstyrelsen motsätter sig att underlätta etablering av främmande trädslag. Riskerna med att föra in nya trädslag i stor skala är oöverskådliga och kommer förändra de skogliga ekosystemen i grunden. Utredningen tar exempelvis inte upp riskerna med att främmande träddarter sprider skadegörare och svampsjukdomar till våra inhemska träddarter. Områden med främmande träddarter hotar inte enbart den biologiska mångfalden genom att de riskerar att sprida sig utan även den yta de upptar blir oanvändbar för många arter. Det finns mycket lite evidens kring främmande trädslags påverkan på svensk skog och biologisk mångfald. Länsstyrelsen bedömer att försiktighetsprincipen måste gälla till dess det är visat att arten inte är problematisk. Om förslaget om ökad användning av främmande trädslag genomförs, behöver lagstiftningen ses över vad gäller ansvar för att motverka spridning av trädindivider och uppföljning av risker och konsekvenser.

Flytt av inhemska provenienser norrut eller ädellöv från norra Tyskland till södra Sverige skulle kunna minska konsekvenserna av klimatförändringarna.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att Skogsstyrelsen får i uppdrag att se över sina föreskrifter om föryngringsåtgärder, i syfte att förbättra möjligheterna för en tillsyn som är relevant för att gott föryngringsresultat (avsnitt 8.4).

Länsstyrelsen anser att det är angeläget att Skogsstyrelsen inkluderar ungskogar i sin rådgivningsverksamhet (avsnitt 8.5).

Länsstyrelsen avstyrker förslaget om gödsling (avsnitt 8.6). Tillförande av gödning förändrar skogens ekosystem i grunden. Utredningen tar inte upp befintlig kunskap om gödslingens påverkan på den biologiska mångfalden. De negativa konsekvenserna kommer att orsaka negativ påverkan på bland annat biologisk mångfald och med oklara konsekvenser för markens långsiktiga produktivitet. Gödsling ger även negativa effekter på markväxande arter som bär och svamp. Utredningen pekar själv på att studier av långtidseffekter av dagens gödslingsrekommendationer saknas och konstaterar att gödslingseffekten på markvegetationen verkar kunna kvarstå efter slutavverkning, vilket styrker att mer forskning behövs innan generella riktlinjer för gödsling förändras.

Länsstyrelsen är positiva till askåterföring (avsnitt 8.7), och anser att uppdraget till Skogsstyrelsen ska vara att ta fram rekommendationer för hur askspridningen bör utföras med målet att uppnå miljökvalitetsmålet "Bara naturlig försurning". Askåterföringen behöver styras till rätt områden ur försurningssynpunkt.

Länsstyrelsen avstyrker förslaget om att länsstyrelserna ska få i uppdrag att göra en översyn av reservatsföreskrifter utifrån risken för skogsskador i reservaten och i skog i anslutning till naturreservat (avsnitt 8.8). Det finns i dagsläget inget som hindrar myndigheterna att göra en översyn av reservatsföreskrifterna när det anses nödvändigt. Länsstyrelsen bedömer, liksom Skogforsk¹ att det endast är aktuellt i lokala fall, varför ett generellt uppdrag inte är påkallat.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att ett tydligt mål att förebygga och begränsa skador orsakade av vilt regleras i författning (avsnitt 8.9). Länsstyrelsen menar att detta skulle öka tydligheten och ge ett större mandat för myndigheter och andra aktörer att

¹ [Granbarkborrar i skyddad natur kan påverka lokalt men inte regionalt - Skogforsk](#)

arbeta mer aktivt med frågan. Länsstyrelsen anser vidare att det skulle vara fördelaktigt om målsättningen även inkluderade arbete med att förebygga och begränsa andra skador orsakade av vilt, exempelvis skador på jordbruk och i trafiken.”

Avsnitt 9 Nytt forskningsprogram

Länsstyrelsen delar utredningens slutsats att det behövs en förstärkt skogsforskning. Med ökad efterfrågan på skogsråvara, klimatförändringar, nya regelverk och nya förväntningar på hur skogen ska brukas behövs ett forskningsprogram med fokus på skogsskötsel.

Avsnitt 11 Ett tydligare Sverige i EU

Länsstyrelsen stödjer förslaget om ett stående forum för samhällsgemensam omvärldsbevakning när det gäller skogsfrågorna. Detta forum bör utformas med förebild i det råd för skogsindustrins värdekedja som regeringen inrättat.

Avsnitt 12 Tydligare miljö kvalitetsmål

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att regeringen återkommande ger Miljömålsberedningen i uppdrag att föreslå etappmål för att tydligare styra miljömålsarbetet mot de uppsatta politiska målen (avsnitt 12.6). Detta ligger också i Miljömålsberedningens grunduppdrag.

Regeringen beslutar om preciseringar till miljö kvalitetsmålen och förändringar av befintliga. Länsstyrelsen ser inte tillräckliga skäl för att ändra preciseringarna enligt utredarens förslag. Dessa förändringar förbättrar varken produktions- eller miljömålen i skogsvårdslagen.

Utredarens bedömer att miljö kvalitetsmålet ”Levande skogar” ska följas upp och utvecklas med ett evidensbaserat arbetssätt (avsnitt 12.7). Länsstyrelsen anser att miljömålen redan bygger på en vetenskaplig grund, och att nuvarande ansvar för uppföljningen är fungerande. Däremot ser länsstyrelsen positivt på att målen och deras respektive etappmål inom miljömålssystemet så långt möjligt uttrycks specifikt och är mätbara.

Övriga synpunkter

I dag ser länsstyrelsen en ökad konkurrens om skogsmarken, skogens råvaror och dess värden. Det är konstaterat att skogen inte räcker till alla anspråk vilket kan leda till nya målkonflikter i skogen och att de målkonflikter som redan finns skärps och förstärks. Länsstyrelsen är en tvärsektoriell regional myndighet som verkar inom många samhällssektorer vilket gör oss särskilt lämpade att arbeta med sammanvägda bedömningar utifrån regionala förutsättningar. Eftersom skillnaderna är stora mellan länen behövs en starkt regional förankring.

Länsstyrelsen föreslår även att de regionala skogsprogrammen kan fungera som regionala skogliga råd för att bidra till att uppfylla den svenska skogspolitiken. Det nationella och regionala skogsprogrammet är en samverkansprocess som syftar till att hantera komplexa och ofta konfliktfyllda frågor inom skogspolitiken. I processen ingår länsstyrelser, regioner, skogsägare, miljöorganisationer, industri, forskare och andra relevanta intressenter. Länsstyrelsen förespråkar att regeringen använder det nationella och de regionala skogsprogrammen som bärare inom det skogspolitiska området, i likhet med hur skogsprogram används i många andra länder med omfattande skogssektor.

Länsstyrelsen vill se en livskraftig skogsnäring med lönsamma företag. Det rör såväl det skogliga arbetet i sig som alla förädlingsled. Strukturen på skogsägandet varierar över landet och det finns en mångfald av företag som på olika sätt använder och baserar sin verksamhet på skogen. Mellan länen varierar andelen produktiv skogsmark från 37 till 83 procent av landytan, vilket innebär att skogliga frågor är relevanta för alla län men utifrån länens och länens skogliga aktörers olika förutsättningar. Även om skogen oftast ses som en sektor i sig behöver den hanteras i ett sammanhang med andra frågor.

För att skapa robusthet och säkra långsiktigheten behöver hänsyn till andra väsentliga nationella mål vägas in. Det gäller biologisk mångfald, ekosystemtjänster, klimatförändringarnas påverkan på skogsbruket och behovet av klimatanpassning inom skogsbruket. Det krävs med andra ord ett helhetsgrepp som beaktar samtliga utmaningar vi står inför som rör skogen; ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet.

De som medverkat i beslutet

Beslut om detta yttrande har fattats av tillförordnat länsråd Anna-Karin Lindblad Wieslander med avdelningschef Erik Hjortsberg som föredragande. I den slutliga handläggningen har också tillförordnad enhetschef Erika Widén, enhetschef Susanna Ärlebrant samt chefsjurist Christian Finnerman deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.